

Youcat: een catechismus voor jongeren

Net voor de zomer verscheen bij Lannoo de Nederlandse versie van 'Youcat', afkorting voor Youth Catechism of jongerencatechismus. Het boek, met een bijzonder enthousiast voorwoord van de paus (eigenlijk: een stevige brief...), verscheen tegelijk in 22 talen. Bij de voorbije Wereldjongerendagen in Madrid troffen alle jongeren een pocketexemplaar ervan aan in hun rugzakje.

Volwassenen met herinneringen uit hun kindertijd zijn misschien meer verbaasd dan jongeren over de uitgave van een dergelijk boek... Volgens initiatiefnemer kardinaal Christoph Schönborn van Wenen komt de vraag in feite van jongeren zelf, die een boek over het geloof op jongerenmaat (18j-30j) wilden. Er werd aan gewerkt tijdens twee zomerkampen met jongeren, priesters, theologen en godsdienstleerkrachten. De grootste uitdaging was het geloof van de kerk in al zijn kracht tot uitdrukking te brengen, in een stijl en op een wijze die jongeren kan aanspreken. En het lijkt er op dat dit vrij aardig gelukt is, al is het laatste woord daarover natuurlijk aan de jongeren zelf.

Youcat telt vier delen: wat wij geloven - hoe wij de christelijke geheimen vieren – hoe wij in Christus het ware leven vinden – hoe wij kunnen bidden. Daarmee kopieert het de structuur van de grote *Catechismus van de Katholieke Kerk*, die er ook de ruggengraat van uitmaakt. Elk artikel is dan als volgt opgebouwd. Er wordt een openingsvraag gesteld. Het eerste, korte antwoord daarop is een citaat uit die grote Catechismus. Maar daarna wordt verdere toelichting gegeven naar jongeren toe. Tegelijk staan naast de hoofdtekst drie soorten korte tekstjes: omschrijvingen van gebruikte begrippen, bijbelcitaten, en allerlei citaten van kerkvaders, heiligen, hedendaagse theologen, filosofen en kerkmensen... betreffende de behandelde kwestie. Voorts wordt de bladspiegel verlucht door foto's die de jongeren selecteerden, en door leuke, minimalistisch getekende illustraties. Er worden ook dwarsverwijzingen aangegeven en achteraan is een uitvoerig zaakregister opgenomen. Niets dan lof voor de vormgeving, dus!

Ook inhoudelijk mag het geheel geslaagd heten. Het genre van een catechismus met vraag en antwoord levert geen meeslepende lectuur op, maar is daarvoor ook niet bedoeld. Jongeren zullen de Youcat wellicht meer hanteren als een receptenboek waarin ze grasduinen, waaruit ze stellingen halen ter discussie... Een aparte vermelding verdienen hier de vele, goed gekozen citaten van allerlei eigentijdse denkers (begrijpelijkerwijze vooral uit het Duitse taalgebied). Het zijn toch vooral deze die de inhoud van bijbel en leer in dialoog brengen met onze tijd.

Natuurlijk valt er ook wel wat kritiek te leveren. Sommige vragen hoor je jongeren zo stellen, andere zijn goed gekozen om hen ergens attent op te maken, maar soms lijkt er eentje enkel gesteld om het obligate antwoord er op te kunnen geven. Bij de morele vraagstellingen steekt hier en daar toch het oude voluntarisme (je kunt het, als je maar hard genoeg wilt) en objectivisme (zo is het, ongeacht de omstandigheden...) de kop op. Ook sommige aangereikte spirituele vormen staan wel ver van hedendaagse jongeren. En ik bespeurde toch ook wat clericale trekjes in de duidingen, zo bvb. in de soms opdringerige manier waarop (de roeping tot) het ambt in de kijker wordt geplaatst bij vele vragen, terwijl het statuut van de leken in de kerk er eerder bekaaid af komt.

Deze recensie (sept. 2011) vind je op de website van de Interdiocesane Commissie voor Catechese www.kerknet.be/catechese, en zal verschijnen in alle Vlaamse diocesane tijdschriften.

Op deze kritieken kan echter ook wel nuancerend geantwoord worden: een universeel boek kan niet tegelijk spreken met veel aandacht voor een specifiek publiek, het postmoderne West-Europa staat niet model voor alle jongeren, en herhaalde accenten vallen vooral op als je - zoals ik deed - het geheel doorleest, maar minder als je het boek thematisch raadpleegt, waarvoor het bedoeld is. Kortom, de restauratieve trekjes die er althans voor een Vlaams oog ook wel zijn, beletten niet dat dit een mooie en zinvolle uitgave is, die hopelijk haar weg zal vinden bij jongeren, opdat zij, met de woorden van paus Benedictus, "hun geloof gaan begrijpen zoals een musicus zijn partituur begrijpt."

Youcat – Jongeren catechismus van de katholieke Kerk, Lannoo, Tielt, 2011, 302 pp.

Stijn Van den Bossche

Alg. secretaris Interdiocesane Commissie voor Catechese